

HORIZONT

KULTÚRNO - SPOLOČENSKÝ MESAČNÍK OBCE RUDŇANY

ROČNÍK XXX.

ČÍSLO 7

SEPTEMBER 2023

NEPREDAJNÉ

VITAJ LETO 2023

Dňa 8. júla 2023 sme slnečným počasím, dobrou náladou a skvelým programom privítali v našej obci leto. Už tradičná akcia Vitaj leto prilákala obyvateľov našej dediny, ale i okolitých obcí a miest.

Program otvoril príhovorom starosta obce Bc. Rastislav Neuvirth, spevácka skupina Rudňanka, folklórny súbor Brežinky z Matejoviec nad Hornádom a členky detskej speváckej skupiny Šafolka - Nina Maniaková, Alžbeta Bodzionyová a Paulína Bodzionyová v doprovode riaditeľky ZUŠ v Smižanoch Mgr. Marcely Maniakovej. Dievčatá boli zároveň odmenené pánom starostom za reprezentáciu obce v celoslovenskej súťaži Slávik Slovenska.

Následne sa o zábavu postarali skupiny TheColt, Revial, Štefan Repka Goral's band a Ander z Košíc. Obecenstvo roztancovala skupina Sám sebou. Po nej sa na pódiu predstavil Marko Krajňák so svojím bubeníckym „DRUM SÓLOM“. Akciu zakončila diskoteka v podaní DJ'S MJ Sound Mareka Jalča.

Akcia bola venovaná aj našim najmenším. Mohli

si dosýtosť užiť nafukovací hrad a šmýkačku, aquazorbing, bubble futbal, jazdu na poníkoch, maľovanie na tvár, či vyšantiť sa v party pene, ktorú pre deti pripravili hasiči z DHZ Rudňany.

Chcel by som vysloviť poďakovanie všetkým, ktorí sa podieľali pri príprave a organizácii podujatia - starostovi obce a zamestnancom obecného úradu za materiálne zabezpečenie akcie. Členom Komisie pre kultúru, šport a školstvo za organizáciu podujatia a členkám „Dáša-tímu“, pod vedením p. D. Mrovčákovej, za zabezpečenie občerstvenia.

Účasť občanov na podujatí nás motivuje k príprave ďalších podobných akcií. Pevne verím, že sa nám podarí v budúcnosti do našej obce pritiahnuť ďalšie zaujímavé kapely, spevákov a zabávačov, a tak zatraktívniť už tradičné obecné podujatie.

*Mgr. Lukáš Bodziony
Predseda Komisie pre kultúru, šport a školstvo*

PROJEKT: „OBNOVA DETSKÉHO IHRISKA“

Ekofond SPP

V minulom roku sme sa zapojili do Interného grantového programu Regióny - realizovaný v spolupráci so spoločnosťou SPP. Účelom grantového programu Regióny je podpora verejnoprospešných projektov, ktoré prinášajú úžitok miestnym komunitám vo všetkých regiónoch Slovenska. Ekofond SPP vyhradil finančné prostriedky, ktoré boli určené na podporu verejnoprospešných projektov s cieľom skvalitniť život v obciach a v mestách.

Cieľom projektu bolo zabezpečiť deťom priestor na oddych, zábavu, aktivity a budovanie pozitívneho vzťahu k pohybu. Podarilo sa nám vytvoriť miesto na trávenia voľného času pre deti a občanov, miesto ktoré spojilo rôzne vekové kategórie (deti, rodičov, starých rodičov) a utužilo vzťahy a zmiernilo tak následky korona krízy. Tento projekt sa uskutočnil vďaka podpore Ekofondu SPP, n. o. Vďaka projektu sa nám podarilo obnoviť detské ihrisko, kde bola iba malá časť pôvodných preliezok. Vybraný kolotoč a jedновеžová zostava sú vyrobené z certifikovaných bezúdržbových oceľových a nerezových materiálov, obsahuje šmyklavku, lanovú stenu a rebríkový vylez, ktoré sú skombinované na jednom mieste a sú skvelým prostriedkom na vyplnenie voľného času detí.

ihrisko pri Bani Západ

PÁN STAROSTA NA SLOVÍČKO...

Vážení občania,

dovoľte mi, aby som Vám po letnej prestávke priblížil situáciu v rozbehnutých projektoch a zároveň Vás oboznámil s ďalšími, ktoré plánujeme rozbehnúť v najbližšej dobe.

Našimi doteraz najväčšími projektami sú rekonštrukcia zdravotného strediska a výstavba domova sociálnych služieb. Samozrejme ani týmto stavbám sa nevyhli prekážky, ktoré spomalili ich realizáciu. V súčasnosti stále prebiehajú rekonštrukčné práce v rámci zdravotného strediska. Tretie podlažie je kompletne vybudované. Na druhom podlaží sú zrekonštruované dva byty a je kompletne vymaľovaný interiér budovy. Ešte je potrebné zrekonštruovať schodište a striedku medzi bytovým domom a budovou strediska. Najväčším problémom je vonkajšia zdvíhacia plošina, na ktorú stále čakáme, nakoľko je vyrábaná na mieru. Z dôvodu omeškania dodávateľských prác sa predĺžilo predpokladané ukončenie rekonštrukcie. Avšak aj napriek tomu, stavba stíha byť ukončená v riadnom trvaní projektu, teda do 31.10.2023. V rámci projektu je už vysúťažená zmluva na dodanie zdravotníckej v celkovej sume 117 tisíc eur, ktorá bude slúžiť pre našich občanov v rámci ambulancií - pediatra, praktických lekárov pre dospelých, zubára a gynekológa.

V projekte domova sociálnych služieb pokračujú práce už podľa plánu. S firmou sme nadmieru spokojní. Občania môžu vidieť prácu v rámci exteriéru. Momentálne už prebiehajú hlavne úpravy interiéru. Taktiež sa upravuje terén v záhrade, aby sme mohli v budúcnosti vytvoriť oddychovú zónu pre klientov zariadenia seniorov. Práce pokračujú podľa harmonogramu. Predpokladaný termín ukončenia stavebných prác je 31.1.2024. Následne budeme zariaďovať interiér, izby, spoločenskú miestnosť s kaplnkou, jedáleň a všetko, čo je potrebné pre fungovanie DSS.

Popri týchto veľkých projektoch sme počas prázdnin začali realizáciu aj finančne menej náročných projektov. Prvým bol projekt Klubu dôchodcov. Momentálne sa na tento účel rekonštruujú priestory bývalej knižnice. Na realizáciu sme získali financie z projektu Košického samosprávneho kraja a p. Ján Voľný prispel sumou 1300 eur. Klub dôchodcov bude slúžiť na oddychové aktivity pre našich seniorov, zároveň v ňom budú mať možnosť využívať počítačovú miestnosť a pri návšteve klubu s vnúcatami, budú mať k dispozícii detský kútik. Pri realizácii projektu sú nápomocní členovia organizácie SZZP a určite najväčšiu zásluhu má v tomto projekte prednostka obecného úradu p. Andrea Marcinová. Chcel by som všetkým vysloviť veľké poďakovanie.

Počas prázdnin sociálny podnik RUPOD zrealizoval rekonštrukciu

nosných múrov a oplatenia pri Dome smútku na miestnom cintoríne. V mesiaci september budú ešte osadené brány nad kolumbáriom.

Keďže v základnej škole nastal havarijný stav, prvý týždeň nového školského roka sa v hlavnej budove neučilo. Bolo potrebné vymeniť kanalizačnú prípojku až po námestie. V súčasnosti sú už práce takmer hotové.

V mesiaci september a október bude prebiehať plánovaná oprava komunikácií a výtlkov. V súčasnosti stojí pred nami ďalší veľký stavebný projekt. Aktuálne finišujeme s verejným obstarávaním na zbúranie a výstavbu ďalšej budovy základnej školy, do ktorej realizácie by sme sa mohli pustiť začiatkom roka 2024.

Obec sa taktiež zapojila do projektu POĎ VON, vďaka ktorému by sme chceli vybudovať dve detské ihriská v lokalitách Zimné a Zapálenica. Momentálne prebieha verejné obstarávanie. Súčasťou tohto projektu je aj realizácia a kompletne vybudovanie ďalšieho ihriska pri základnej škole, ktoré sa bude využívať v zime ako ľadová plocha. V lete

bude ihrisko s mantinelmi a strieďačkou slúžiť na kolektívne športy ako pre školu, tak i pre verejnosť. Okrem čulého stavebného ruchu v našej obci je badateľná aj zmena v terénnej a sociálnej oblasti. V mesiaci august sa naša obec ako jedna z prvých na Slovensku zapojila do národného projektu Rozvojové tímy. Jeho cieľom je počas nasledujúcich troch rokov realizovať rôzne činnosti, ktoré súvisia s rómskym obyvateľstvom. V našej obci nahradia terénnu a komunitnú prácu. Celkový počet projektových zamestnancov by mal byť 33, čo niekoľkokrát prevýši doterajšie počty v rámci terénnej práce a komunitného centra. Jednotliví zamestnanci budú mať za úlohu venovať sa každému odvetviu, ktoré súvisí so zvýšením životnej úrovne Rómov v našej obci, ako napríklad: bývanie, práca s mládežou, pracovné poradenstvo, sociálni pracovníci a podobne. Týmto projektom sme zvýšili do maximálnej možnej miery zamestnanosť občanov obce, nakoľko sme sa snažili pracovné pozície obsadzovať hlavne našimi občanmi.

Taktiež sa naplno rozbehol

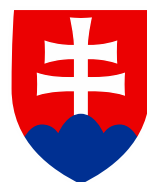
projekt MOPS s 12 členmi. V auguste boli do tímu občianskych hliadok prijatí štyria zamestnanci a v septembri ďalší ôsmi. Občania ich môžu vidieť v dvoch zmenách – v ranných a popoludňajších hodinách v presne určených lokalitách. S takýmto počtom pracovníkov dokážeme zabezpečiť monitorovanie takmer všetkých lokalít v našej obci.

Aj napriek problémom, ktoré súvisia s dofinancovaním samospráv, snažíme sa vo veľkej miere využívať všetky dostupné projekty pre našu obec. Avšak administratíva, príprava, až po samotnú realizáciu si vyžadujú zdĺhavé procesy, ktorým sa bohužiaľ nedokážeme vyhnúť. Na druhej strane musím podotknúť, že vďaka týmto projektom dokážeme zamestnať a dať prácu mnohým občanom našej obce, čo mňa osobne veľmi teší.

Bc. Rastislav Neuirth
starosta obce

VOĽBY DO NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa budú konať v **sobotu 30.septembra 2023**.

Určenie volebných okrskov a volebných miestností pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky v roku 2023 v obci Rudňany:

Starosta obce Rudňany v zmysle § 8 ods.1 zákona NR SR č. 180/2014 Z.z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov určil volebné okrsky a volebné miestnosti nasledovne:

Volebný okrsok č.1 - Jedáleň Základná škola Rudňany s. č. 96

Volebný okrsok č.2 - Spoločenská sála obecného úradu s. č. 234

VEREJNÉ SÚŤAŽE

Vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže

Obec RUDŇANY

vyhlasuje podľa ust. § 281 až 288 Obchodného zákonníka

obchodnú verejnú súťaž

na odpredaj novovzniknutej parcely KNC č. 435/2 oddelenej z pôvodnej parcely KNC č. 435 v k. ú.
Rudňany o výmere 18 m²

Vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže

Obec RUDŇANY

vyhlasuje podľa ust. § 281 až 288 Obchodného zákonníka

obchodnú verejnú súťaž

na odpredaj novovzniknutej parcely KNC č. 435/3 oddelenej z pôvodnej parcely KNC č. 435 v k. ú.
Rudňany o výmere 18 m²

Vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže

Obec RUDŇANY

vyhlasuje podľa ust. § 281 až 288 Obchodného zákonníka

obchodnú verejnú súťaž

na odpredaj novovzniknutej parcely KNC č. 435/4 oddelenej z pôvodnej parcely KNC č. 435 v k. ú.
Rudňany o výmere 18 m²

Vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže

Obec RUDŇANY

vyhlasuje obchodnú verejnú súťaž

podľa § 9 ods. 1 pís. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, a podľa §281 a nasl. zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

na prenájom časti pozemku na parcele KNC č. 885/1 z LV č. 1 v k. ú. Rudňany vo výmere 31,5 m²

Záväzné súťažné podmienky:

1. Predmetom je prenájom časti pozemku na parcelách uvedených vo verejných súťažiach
2. Minimálna cena za prenájom je stanovená vo výške 2,60 €/1 m²/rok
3. Navrhovateľ berie na vedomie, že účinky odstúpenia od zmluvy nastávajú doručením písomného oznámenia vyhlasovateľa o využití tohto práva. Odstúpením od zmluvy zmluva zaniká (§§ 344, 349 Obchodného zákonníka).

Ďalšie súťažné podmienky a informácie:

1. Identifikačné informácie o nehnuteľnosti poskytne obec cestou Obecného úradu v Rudňanoch, adresa 053 23 Rudňany 234, konkrétne Bc. Rastislav Neuvirth (starosta obce) v pracovných dňoch od 8.00 hod. do 14.00 hod. č. dverí 10, telefonický kontakt 053/44 99102.
2. Obhliadku a prístup k nehnuteľnosti je možné dohodnúť na Obecnom úrade v Rudňanoch, adresa 053 23 Rudňany 234, konkrétne na sekretariáte obecného úradu v pracovných dňoch od 8.00 hod. do 14.00 hod. č. dverí 10, telefonický kontakt 053/44 99102.
3. Záujemcom je možné na Obecnom úrade v Rudňanoch, adresa 053 23 Rudňany 234, konkrétne na sekretariáte obecného úradu v pracovných dňoch od 8.00 hod. do 14.00 hod. č. dverí 10, telefonický kontakt 053/44 99102 poskytnúť na požiadanie vzor súťažného návrhu zmluvy, ktorého obsah stanovuje minimálne náležitosti platného návrhu zmluvy, resp. iné informácie o súťaži.
4. Ponuky sa musia podať písomne na Obecnom úrade v Rudňanoch, adresa 053 23 Rudňany 234, v zalepenej obálke a s výrazným označením „súťaž: Prenájom časti pozemku“, kde okrem spomínanej prihlášky do súťaže a návrhom na uzavretie zmluvy budú uvedené identifikačné údaje o osobe navrhovateľa /pri fyzickej osobe: meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu, rodné číslo / pri právnickej osobe: obchodné meno alebo názov, právna forma, sídlo, IČO, označenie štatutárneho orgánu)
5. Lehota na predkladanie ponúk končí dňa 18.09.2023 o 12.00 hod.
6. Návrh zmluvy je už po jeho predložení neodvolateľný.
7. Oprava chýb v predložených návrhoch sa nepripúšťa.
8. Predložené návrhy možno meniť a dopĺňať len v prípade, ak je nový návrh z pohľadu vyhlasovateľa výhodnejší ako predchádzajúci a len v stanovenej lehote na predkladanie návrhov.
9. Výsledok vyhodnotenia súťaže bude oznámený účastníkom písomnou správou odoslanou najneskôr 02.10.2023.
10. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo odmietnuť všetky predložené návrhy alebo zrušiť súťaž.

Záverečná informácia:

Znenie súťažných podmienok, vzor súťažného návrhu zmluvy a základnú informáciu o predmete je možné získať:

- na adrese obec Rudňany, 053 23 Rudňany 234
- alebo na internetovej stránke: www.rudnanv.sk
- faxom na č. 053/4170199
- e-mailom na adrese rudnany@rudnany.sk, starosta@rudnanv.sk

*Bc. Rastislav Neuvirth
starosta obce*

ROZHOVOR ...

Vyznamenanie „Zlatý kamzík“

Tentokrát sme na krátky rozhovor oslovili JUDr. Vladislava Chrousta, občana našej obce, ktorému bolo na medzinárodnej výstave poľovníckych trofejí v Nitre dňa 26.mája 2023 udelené najvyššie poľovnícke vyznamenanie „Zlatý kamzík“.

Pamätáte si, aké boli Vaše začiatky v poľovníctve?

Začínal som v 70 - tých rokoch predošlého storočia, kde mojím prvým a dlhodobým pôsobiskom v poľovníctve bolo Poľovnícke združenie Rudňany. Od radového člena poľovníckeho združenia som sa neskôr stal jeho predsedom.

Aké iné funkcie v poľovníctve ste zastávali?

Až do roku 2018 som bol členom Dozornej rady Slovenského poľovníckeho zväzu v Spišskej Novej Vsi a od roku 1994 predsedom Dozornej rady v Poľovníckom

združení Mníšek nad Hnilcom 2, kde pôsobím doposiaľ.

Čo predchádzalo udeleniu tohto významného vyznamenania „Zlatý kamzík“?

Počas pôsobenia v Poľovníckom združení Rudňany mi bola Okresnou organizáciou SPZ v SNV udelená bronzová medaila, neskôr v roku 2001 strieborná medaila a v roku 2015 zlatá medaila Slovenského poľovníckeho zväzu. V roku 2022 mi bola SPZ udelená plaketa „Za vernosť v SPZ“.

Čo by ste na záver odkázali mladým začínajúcim poľovníkom?

Poľovníctvo nie je len lov zveri, ale hlavne starostlivosť o zver v čase núdze. Veľkú pozornosť sme venovali mládeži, boli zriadené krúžky pre žiakov v základnej škole a organizovali sme aj výstavy v materských školách v obci.

Spomínam si na dobré vzťahy prevládajúce v minulosti, ktoré doba a hlavne uprednostňovanie

majetkových záujmov zmenili a urobili z poľovníctva záľubu pre vyvolených. S obavou sledujem hlavne legislatívu v poľovníctve, kde niektoré druhy šeliem sú neúmerne chránené a to často na úkor ľudí.

Ďakujem Vám za rozhovor, prajem ešte veľa pekných poľovníckych zážitkov.

M.Malecová

Z NAŠICH ŠKÔL

ZÁKLADNÁ ŠKOLA

Do školských lavíc v ZŠ Rudňany si v novom školskom roku 2023/2024 zasadne 785 žiakov.

Vzdelávať sa budú v 39 triedach. 24 tried bude zriadených na prvom stupni: 7 prváckych, 8 druháckych, 4 tretiacké, 5 štvrtáckych. Na druhom stupni bude 15 tried: 4 piatacké, 3 šiestacké, 4 siedmacké, 3 ôsmacké a 1 deviatacká. O vzdelávanie sa bude starať 81 učiteľov, 5 asistentov, jeden špeciálny školský pedagóg, sociálny pedagóg.

Bezproblémový chod školy bude mať na starosti 16 technicko-hospodárskych pracovníkov.

Všetkým prajeme, aby nasledujúce školské dni boli naplnené úsmevom, zdravím, pokojom a túžbou dozvedieť sa vždy niečo nové.

SPOJENÁ ŠKOLA

Spojená škola tento rok neprivíta v novom školskom roku prváčikov, neotvárame prvú triedu, ale tri druhé triedy. V školskom roku 2023/24 bude v ŠZŠ vzdelávaných 184 žiakov, z toho je 76 žiakov v ročníkoch 2.- 4. a 108 žiakov v ročníkoch 5.-10. Do odborného učilišťa nastúpilo do troch tried 24 žiakov a do dvoch tried praktickej školy nastúpilo 7 žiakov. Vzdelávanie žiakov v Spojenej škole bude zabezpečovať 29 učiteľov, 1 asistentka učiteľa na plný úväzok a jedna na polovičný úväzok. Okrem pedagogických zamestnancov máme 7 technicko-hospodárskych pracovníkov. Celkový chod školy aj v tomto školskom roku zabezpečuje riaditeľka školy Mgr. Jana Zacharová.

Veríme, že aj v tomto školskom roku vytvoríme žiakom podnetné prostredie na získavanie nových vedomostí, ako aj na vhodné využitie voľného času v záujmových krúžkoch.

ŠACHTY ROCHUS A KONKORDIA

Ťažiarstvo „Baňa Rochus“, ktoré existovalo v 18. storočí, bolo viazané na Dedičnú Rochus štôľňu, najdôležitejšie horizontálne otvárkové banské dielo v rudnianskom rudnom poli. Táto otvárková dedičná štôľňa sa začala raziť v roku 1795. Súčasťou bane bola aj pomocná Šachtica Rochus (Fördernisschachtel Rochus“), vyhlíbená počas razenia ako vetracie dielo a pomocné dielo s ťažným a fáracím oddelením a vybavené jednoduchým ťažným zariadením (asi hašpelom). Mala hĺbku cca 40 m.

Počiatočnými majiteľmi ťažobnej spoločnosti, ktorá realizovala razenie dedičnej štôľne Rochus („Rochus Haupt Erbstollen“ - Hlavná dedičná štôľňa Rochus) boli v tomto období najvýznamnejší reprezentanti súkromného baníckeho podnikania v rudnom baníctve na Spiši Andrej Probstner starší.

Ťažiarstvo „Baňa Konkordia“, ktoré tiež existovalo v 18. storočí, patrilo medzi menej významné a zachovalo sa o ňom málo údajov. Ložisko otvárala plytká rovnomenná šachta spájajúca povrch s Rochus obzorom (hĺbka cca 50 m). Banský majetok vlastnilo ťažiarstvo Konkordia („Concordia Gewerkschaft“).

Umiestnenie týchto šácht na povrchu sa dalo ťažko zistiť zo starých banských máp, až v roku 2013 došlo k prepadnutiu pôdy v záhrade Tibora Šomšáka č. 255 a Dušana Ogurčáka na Stupách. Zamestnanci organizácie Rudné bane, š.p., závod Spišská Nová Ves zo starých banských máp zistili, že v týchto miestach sa nachádzala šachta Konkordia. Ústie tejto šachty musela organizácia

Rudné bane, š.p. nanovo zasypať a zabezpečiť betónovou platňou.

V tom istom období sa Jozef Comba, bývajúci na Stupách č. 241, sťažoval, že sa mu zdá, že časť stavby klesá a múry stavby sú popukané. Zamestnanci organizácie Rudné bane, š.p., závod Spišská Nová Ves zo starých banských máp zistili, že v týchto miestach sa nachádzala Šachta Rochus.

Aj tieto vyššie uvedené skutočnosti svedčia o bohatej histórii baníctva v Rudňanoch.

Zdroj:

Technické pamiatky spojené s banskou a hutníckou činnosťou na Spiši – V. časť

*Ing. Michal Kapusta
predseda BC Rudňany*

JUBILANTI 2023

V prvý septembrový deň sme si uctili našich občanov, ktorí oslávili alebo ešte len oslávia životné jubileum v roku 2023.

Po úvodnom príhovore starostu obce a predsedu kultúrnej komisie sme odovzdali gratulácie jubilujúcim párom i jednotlivcom. Blahoželania dopĺňali svojím spevom členky speváckej skupiny Rudňanka, členovia speváckej skupiny Rozmarín a sestry Bodzionyové.

Zároveň sa po skončení gratulácií rozhodol starosta obce Bc. Neuvirth udeliť poďakovanie za spoluprácu a pomoc pri realizácii rozbehnutých projektov v obci p. Pavlovi Bečárikovi, primátorovi mesta Spišskej Novej Vsi a p. Dávidovi Demečkovi, prednostovi okresného úradu a zástupcovi primátora v Spišskej Novej Vsi, ktorí sa následne prihovorili a zablahoželali jubilantom.

Darčekom pre jubilujúcich, i pre ostatných občanov obce, bolo vystúpenie folklórneho súboru Čačinareso speváckym sprievodom detskej speváckej skupiny Šafolka, vedenej p. Mgr. Marcelou Maniakovou. Podujatie vyvrcholilo speváckou show pani Marcely Laiferovej.

Akciu sme ukončili tradičným zapálením vatry SNP, ktorej predchádzala pietna spomienka na padlých hrdinov 2. svetovej vojny na miestnom cintoríne. Tento rok nám prvýkrát chýbal p. Hrušovský, ktorý prichádzal s nami na cintorín každoročne a dokázal o pohnutých vojnových časoch vždy pútavo rozprávať.

Aj druhá letná akcia v našej obci dopadla nad očakávania. Poďakovanie si zaslúžia všetci, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k úspešnému a plynulému priebehu podujatia, počnúc starostom obce, cez pracovníkov OÚ, členov Komisie pre kultúru, šport a školstvo až po všetkých dobrovoľníkov. Verím, že pri organizácii akcií v budúcnosti sa k nám pripoja ďalší občania, ktorým na našej obci záleží.

Mgr. Lukáš Bodziony (Predseda Komisie pre kultúru, šport a školstvo)

POĎAKOVANIE

V mene mojich starých rodičov by som sa chcela poďakovať celému organizačnému tímu, na čele so starostom obce Bc. Rastislavom Neuvirthom, za prípravu a samotnú realizáciu prvoseptembrovej obecnej slávnosti „ JUBILANTI 2023 “. Výber hudobných hostí, chutné občerstvenie a počasie na mieru boli zárukou krásne stráveného popoludnia a večera v kruhu rodiny, priateľov a známych. Verím, že nepíšem len za oslávencov Emíliu Mrvovú a Ivana Mrvu, ale aj za všetkých prítomných jubilantov.

S úctivým pozdravom Mgr. Lenka Kloknerová (Sered')

NAŠI SENIORI

Dňa 19.8.2023 sa 5 členov našej ZO SZP zúčastnilo Športových hier v Krompachoch. Súťažili vo všetkých disciplínach. Výsledok a snaha súťažiacich priniesla úspech. Pán Peter Vincenty v netradičnej disciplíne hod kruhom na fľašu, získal 3. miesto. Podakovanie patrí všetkým zúčastneným.

Alena Drefkova

ZBERATEĽSTVO – FILATÉLIA

Aj keď filatélia nie je iba zbieranie poštových známok, hrá v tomto odvetví hlavnú úlohu. Je to vo svojej podstate nielen cenina, ale aj umelecké dielo. Námet schvaľuje komisia na to určená, vopred vybraný umelec ho spracuje do konečnej podoby a v minulosti musel rytec vyryť tento námet do tlačovej dosky, ktorá putovala do tlačiarne, kde známka dostala konečnú podobu.

Nie vždy sa poštovné hradilo formou poštových známok. Stanovenie poštového poplatku bolo často hotovým matematickým rébusom. Pri kombinácii taríf za vzdialenosť a váhu listu bolo treba na výpočet poštovného viacero hrubých kníh, podľa ktorých sa dali poplatky vypočítať. Ďalšou nevýhodou bolo, že poštovné vo väčšine prípadov platil príjemca

zásielky. To viedlo aj k menším podvodom. Bolo nutné pristúpiť k poštovej reforme. Ako prvý sa tým začal zaoberať Sir Rowland Hill (1795-1879), ktorý bol pôvodným povolaním učiteľ.

Šiesteho januára 1837 bola vydaná Hillova brožúra „Poštová reforma, jej dôležitosť a uskutočniteľnosť“, kde bolo stanovené jednotné poštovné vo výške 1 penie za zásielku v hmotnosti 1/2 unce = 28,35 g, bez ohľadu na vzdialenosť, kam sa zásielka dopravuje. Tak vznikla 1. poštová známka na svete. Námetom známky bol portrét kráľovny Viktórie, bola čierna a mala hodnotu 1 penciová. Táto známka sa začala predávať už 1. mája 1840, ale oficiálne až 6. mája. Za niekoľko dní bola daná do obehu aj modrá

dvoj penciová známka. Šiesteho mája 1840 teda vstúpili do platnosti dve prvé nalepiteľné známky na svete.

Na našom území bola vydaná 1. maďarska známka 20.6.1868. Po rozpade Rakúsko-Uhorska v novom Československom štáte bola vydaná prvá známka 18.12.1918 s námetom Hradčian. Spracovaním návrhu bol poverený Alfonz Mucha. Po rozpade Československa bola vydaná 1.1.1993 prvá slovenská známka zobrazujúca štátny znak. Autorom bol akademický maliar Martin Činovský.

Každá poštová známka znázorňuje časť historického obdobia a teda je vlastne pamätníkom histórie.

Marcel Kubík

6.5.1840

20.6.1868

18.12.1918

1.1.1993

13. SEPTEMBER MEDZINÁRODNÝ DEŇ ČOKOLÁDY

O čokoláde si niektorí z nás myslia, že bez nej neexistuje ich život, niektorí z nás ju považujú za balzam na nervy, niektorí si myslia, že je zdrojom naberania na váhe... Názorov a pohľadov na ňu je mnoho, ale všetko o nej určite neviete.

Tieto zaujímavosti o čokoláde vás určite prekvapia, pretože toto ste o čokoláde doteraz určite nevedeli:

1. Čokoláda je v podstate ovocie. Vyrába sa z kakaových bôbov, ktoré rastú na kakaovníkoch teda stromoch, ktoré sú max. 15m vysoké stromy dožívajúce sa 200 rokov, ale kakaové bôby produkujú len prvých 25 rokov pričom na jednom kakaovníku vyrastie 20-30 plodov.

2. Biela čokoláda nie je čokoláda, pretože neobsahuje kakaovú sušinu ani kakaový prášok, ani žiadne kakao (teda tuhú kakaovú zložku), má iba kakaové maslo z bôbov.

3. Prvou pochúťkou bola horúca čokoláda, vtedy horká a výnimočná, podávaná iba na svadbách.

4. V minulosti bola používaná aj ako platidlo.

5. Najväčšia čokoládová tabuľka v 2011 vážila neuveriteľných 5,792 kg, ale v roku 2020 ju porazila čokoláda, ktorá merala 383,24 m2 a vážila 13 ton.

6. Najdrahšia predaná čokoláda bola 100-ročná čokoládová tyčinka Cadbury. Anonymný kupec za túto 10 cm cukrovinku zaplatil v prepočte vyše 25 000 CZK. Dôvodom bola staroba a bola až na Antarktíde. Na cestu sa vydala s kapitánom Robertom Scottom pri vôbec prvej expedícii Discovery.

7. Okrem horkej, mliečnej a bielej poznáme už ružovú čokoládu, no je ich vo svete oveľa viac, ako napríklad slatinová, syrovo-cibuľová, čokoláda s tabakom, čokoláda so shiitake hubami, čokoládové kúsky s príchuťou tekvice, sladkokyslá pomarančová, karamelová, nugatová, capuccino, zelený a čierny čaj, rozmarínová, rôzne bylinky a korenie, zelené olivy, sušené paradajky, jahodová, slaná, čili a s inými príchuťami a prísadmi.

8. Kvalitná horká čokoláda môže byť uložená navždy a aj po 60 rokov je stále jedlá, ak je v tme a chlade.

9. Jedna čokoládová tabuľka obsahuje v priemere 8 častí hmyzu.

10. Mýty, že čokoláda spôsobuje akné, je zlá pre naše zuby i cholesterol a priberáme po nej, v skutočnosti nespôsobuje čokoláda, ale jej kombinácia s cukrom v nej. Naopak kvalitná min.70% horká čokoláda je liekom, ktorý predlžuje život, naštartuje metabolizmus i trávenie, vyvoláva pocit sýtosti a tak sa dá z nej schudnúť, má antibakteriálne, protivírusové a protizápalové účinky, omladzuje a zlepšuje stav pokožky, podporuje imunitu, chráni pred zubným kazom, bojuje proti stresu, znižuje riziko srdcových chorôb ako vysoký krvný tlak, zlepšuje krvný obeh a elasticitu ciev, cukrovky, aterosklerózy, lieči kašeľ, zvyšuje hladinu endorfínov viac ako bozkávanie a tým tlmí pocit bolesti, v malom množstve znižuje riziko mozgovej príhody, mŕtvice, infarktu, rakoviny, Alzheimerovej choroby či stareckej demencie, pôsobí na mozog a zlepšuje poznávacie funkcie, zachraňuje životy ako zdroj rýchlej energie (cukor a kofeín), no bez cukru je ako ako čisté prehánadlo a domácich miláčikov môže zabiť.

Dúfam, že ste sa niečo nové dozvedeli a je len na vás aký postoj k tomu zaujmete. Verte či nie, toľko benefitov pre zdravie podľa mňa stojí za to, aby sme si občas s mierou dopriali túto sladkú vášeň.

Natália Straňáková

Tmavá, svetlá, horká, mliečna, ba aj biela, zvädzačka hriešna.

Existuje v tabuľke ale i tečúca, skvelo chutí studená i horúca.

Poznáme ju už aj iných farieb, je aj témou rôznych skladiel.

Očarí nás svojim vzhľadom, vždycky je aj skvelým darom.

Čokoláda...

„Čokoláda je ako láska. Môžeš sa jej nasýtiť, ale nikdy ťa neomrzí.“

– Unknown

Čokoláda je ako kniha. Keď ju otvoríš, vstúpiš do iného sveta.“

– Unknown

„Život bez čokolády je ako pláž bez vody.“ (N.N.)

/zdroj internet/

Vyriešte osemsmerovku, tajničku nám pošlite na mail maja.malecova@gmail.com, na messenger, alebo na mail obce: obec@rudnany.sk

Každý mesiac vylosujeme jedného výhercu, ktorého odmeníme vecnou cenou. Za zaslanie správne vylúštenej tajničky z minulého čísla odmeníme výhercu **Vladimíra Stanislava**.

Blahoželáme! Správne znenie tajničky č.6: **Darca krvi**

K	O	T	S	Í	L	Ý	N	B	E	L	O	V	P	P
S	M	U	Š	K	Á	T	U	R	L	Ť	S	O	H	B
L	Á	C	H	L	A	D	N	O	I	V	Č	Ľ	A	Y
U	A	D	O	R	Ú	L	O	L	S	Í	Č	B	I	L
Š	S	G	T	C	L	Ú	K	A	T	E	O	Y	C	I
N	O	A	N	Í	M	O	K	A	S	Ľ	U	B	A	N
O	V	O	L	I	Č	T	Č	Ť	K	O	Ž	Ú	R	K
S	S	Ť	A	H	O	V	A	V	É	V	T	Á	K	Y
Ť	P	S	Ú	V	Č	O	O	K	I	T	I	L	O	P
P	R	O	S	P	E	R	I	T	A	S	R	O	M	L
R	Á	R	T	P	R	E	U	K	A	Z	O	B	E	C
E	V	T	A	M	A	N	Z	O	Z	A	B	Č	D	Ž
J	Y	S	V	E	D	O	M	O	S	Ť	Ý	A	Á	I
A	I	E	A	Ť		S	A	I	Z	Í	V	N	Ž	A
V	Š	P	O	R	T	Ť	P	R	Á	V	O		Ď	K

Použité slová:

budúcnosť, bylinky, chladno, demokracia, dážď, hlas, hosť, komín, krúžok, list, logo, lúka, muškát, obec, občan, otvorenosť, pestrosť, politik, počítač, prejav, preukaz, prosperita, právo, reč, skalka, slušnosť, správy, sľub, sťahovavé vtáky, vatra, vedomosť, volebný lístok, volič, voľby, vízia, víťazstvo, výbor, zoznam, úroda, ústava, česť, číslo, šport, žiak

ZABAVTE SA!

RUDŇANSKE KLAPANCIE - NAVŠTEVA

Žijeme dobu, čo je neskutočne šaleno ryhla. Rano staneš a už idžeš jak zajačik na baterky. Nasadzic masku, žeby každý vidzel jak še maš dobre a caly švet ci leži pri noškoch, no pod totu masku še väčšinu skryva toten maly ustrahany človečik. Šicko treba robic ryhlo, teraz, doraz a bes dajakych kecoch kolo teho. Dakedy ľudze nemali nič a to doslova. Nemali elektriku, plyn, o vodze v dome mohli šnivac a buli spokojne a žili radostne a s pokojom na duši. No my še ženeme jak mašiny na štreke. Nezajdzeme ku sušedze na kavu, bo nemame kedy. Nestretavame še z rodzinu, bo nemame kedy. Na nič nemame čas a šicko mušime scihnuc, bo koniec šveta. V hlave mame kolotoč a tlaky z každej strany še na nas ciskaju, jak magnety. A potom še čudujeme, že v čekarňoch u dochtoroch še prelamuju stoličky, bo šicko nas boli, šicko lame, ale že zme sebe z ležeňa na gauču urobili narodny šport, ta to už nifto nevidzi. Neznamo še zastavic a spravic daco pre sebe. Len tak še prejsc do lesa, len tak sebe šednuc na lavičku na slunečko a podzekovac za to čo šicko mame a jak še mame v skutočnosti dobre. Len caly život še dagdzi plašime, ucekame, predbehujeme fto ma krajši motor, krajšu fasadu na dome, lepši pokošeno. A naco take plašene, šak zme tu len na navšteve! Napríklad taka robota - dafto sebe totu svoju vyšnivanu robotku najdze hnetkaj po škole a dafto hodzi od dzveroch ku dzverom jak vila Bludilka a hleda, co by mu šedlo. A potom su tu tote influencere co spoza počítača vas presveča jaky život bohemy žiju, dze všadzi s letadlom letaju, fotkoch po milu Jarmilu a nakoniec še ofoca pri zahodovej deske a žasneme jak ho to mohlo take daco genialne napadnuc. A tak to je, každý daco inak robi a každý še snaži v totej svojej roboce podac na tisíc percent vykon jak koň, bo sebe myšlime, že zato dostaneme vyznamenane. Ale šicke znamo, dze pravda drime. A výsledok taky, že na dohodku sme načisto dodžubane a nemame s čeho žic a leky zaplacic. Halo ta spomaľme, bo mame vysoku ryhlosc a uživajme, bo zme tu len na navšteve! A zdravičko tieš len jedno zme dostali, ta sebe ho šanujme.

Ta še trimce!
Mgr. Katarína Duřová

KAM ZA KULTÚROU

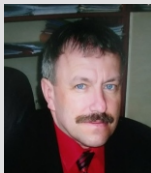
Redakcia Horizontu vám prináša niekoľko kultúrnych a športových tipov na predĺžené septembrové a októbrové dni.

- 20.9.2023 sa uskutoční Beh ulicami obce Smižany.
- 21.9.2023 sa o 10:00 v Koncertnej sále Reduty uskutoční prehliadka speváckych súborov a prezentácia tvorivosti - ZLATÉ RUKY JEDNOTY DÔCHODCOV NA SLOVENSKU KOŠICKÝ KRAJ 2023.
- 22.9.2023 o 18:00 vystúpi v Kine Mier SNV DENZZ INDUSTRY v hudobno-tanečnom predstavení o histórii mesta Spišská Nová Ves pod názvom Denník slepého Spišiaka.
- 23.9.2023 o 9:30 vás Klub priateľov železníc SNV pozýva na cestu vlakom zo Spišskej Novej Vsi do Spišského Podhradia. Po príchode vlaku vás privíta Dychová hudba Železničiar, môžete sa povoziť na historickej motorovej drezine, pripravená je výstava o železnici. V meste Spišské Podhradie budú prezentované podhradské šmaky (ako chutí história). Na Spišskej Kapitule môžete navštíviť Biskupské záhrady alebo neďaleký Spišský hrad.
- 23.9.2023 o 10:00 sa v priestoroch pri Redute v rámci osláv 150. výročia založenia Dobrovoľného hasičského zboru v Spišskej Novej Vsi uskutoční ukážkové cvičenie hasičských jednotiek, na ktorom sa predstaví DHZ Matejovce nad Hornádom s historickou ručnou striekačkou, DHZ mesta a Okresné riaditeľstvo HaZZ SNV a Košice s ukážkami zásohavej činnosti so súčasným technickým vybavením.
- 29.9 – 1.10.2023 sa pred Radnicou uskutoční Streetfood festival v priestoroch pre Radnicou v čase od 12.00 – 22.00.
- 1.10.2023 o 16:00 v DK Mier vystúpi Smejko a Tanculienka s predstavením Zaber a makaj!
- 4.10.2023 o 18.00 sa v Koncertnej sieni Reduty uskutoční MUSICA NOBILIS.
- 8. 10. 2023 o 19:00 v Spišskom divadle v predstavení Kontrabas vystúpi jubilant zo Spiša Martin Huba.
- 19.10.2023 o 19:30 v DK Mier vystúpi Stanislav Štepka v trpko- smiešnej komédii Deti doby.

spracovala T. Hozzová

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA			
Stav obyv. k 31.8.2023	spolu	muži	ženy
V obci celkom	4953	2471	2482
Štatistika za mesiace:	júl	august	
Počet úmrtí:	4	2	
Počet narodení:	12	9	

Spomienka

„Odišiel si navždy, túžil si žiť, ale osud to tak zariadil, že musel si nás tak nečakane a navždy opustiť. Hoci si odišiel a niet ťa medzi nami, v našich srdciach zostaneš stále s nami.“

Dňa 1.8.2023 uplynulo 15 rokov, čo nás navždy opustil syn, manžel, otec, brat, švagor a dedko - Ing. Ladislav Krajňák. Kto ste ho poznali a mali radi, venujte mu spolu s nami tichú spomienku.

S láskou a úctou spomína celá rodina.

Spomienka

„Nepýtam sa Pane, prečo si nám ho vzal, ale ďakujem za to, že si nám ho dal.“

Dňa 18.8.2023 sme si pripomenuli nedožitý 90. narodeniny nášho drahého manžela, otca, svokra, dedka a prastarého otca p. Ing. Emila Kalafuta.

S láskou v srdci a v modlitbách spomína manželka s rodinou.

Spomienka

„Navždy prestali pre teba hviezdy svietiť, už navždy prestalo pre teba slnko hriať, ale tí, čo ťa mali radi, nikdy neprestanú na teba spomínať.“

Dňa 28.8.2023 uplynie 10 rokov od smrti nášho drahého manžela, otca, a dedka pána Milana Žurkovského.

S láskou spomína manželka s deťmi a vnúčatami.

Spomienka

Len ten kto s nimi žil, vie čo stratil. Tá rana hrozne bolí a nikdy v živote sa nezahojí.

Dňa 9.7.2023 uplynulo 20 rokov od chvíle kedy nás navždy opustila naša milovaná sestra Gitka KOMÁROVÁ, dňa 21.9.2023 uplynie 22 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustil náš drahý otec a starý otec pán Imrich KOMARA a dňa 28.10.2023 uplynie 20 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustila naša milovaná, starostlivá mama a stará mama pani Margita KOMÁROVÁ.

S úctou a láskou spomínajú sestry, brat, vnukovia a právnučik. Tí, ktorí ste ich poznali, venujte im prosím tichú spomienku.

Podakovanie

„Kto ťa poznal, ten pozná našu bolesť, ten vie čo sme v Tebe stratili. V našom srdci žiješ večne ďalej - spi sladko, veď sa opäť stretneme.“

Úprimne ďakujeme všetkým príbuzným a známym za prejavy sústrasti, kvetinové dary a za účasť na poslednej rozlúčke s našou drahou zosnulou pani Elenou Polonyovou, ktorá sa konala dňa 16.6.2023. Ďakujeme za dôstojnú rozlúčku pánovi farárovi, p. Kandráčovej, pracovníkom Ocu Rudňany a ostatným, ktorí sa podieľali na jej príprave. manžel Ján, deti Pavol, Marek, Janka s rodinami a ostatná smútiaca rodina